

Tip na vycházku za netopýry:

Park Lužánky

Krajinný park Lužánky se nachází v brněnské čtvrti Černá pole. Byl založen v roce 1786 a zaujímá rozlohu 22,4 ha. Jedná se o nejstarší veřejnosti přístupný městský park v ČR a jeden z prvních parků ve střední Evropě. Je vyhlášen kulturní památkou. Roste zde pestrá škála dřevin, z nichž velká část dosahuje značného stáří, a tudíž skýtá významné množství úkrytů pro ptáky a netopýry v rozličných dutinách a šterbinách. V parku se střídají porosty stromů a travnatá prostranství s keřovými zákoutími. Protéká tudy potok Ponávka, překlenutý na několika místech dřevěnými můstkami. Na potoce bylo během revitalizace parku koncem 20. století vybudováno malé jezírko s ostrůvkem. K vidění je zde také kašna s pískovcovým sousoším. Obě vodní plochy (jezírko i kašna) slouží netopýrům jako napajedla.

Při průzkumu v letech 2015 a 2016 bylo v parku pozorováno 59 druhů ptáků, z toho 45 v hnízdním období a 25 hnízdicích (podrobnější informace najdete ve studii Černého a Šebely 2018). Při chiropterologickém výzkumu zde byl potvrzen výskyt 7 druhů netopýrů: netopýr nejmenší, n. hvízdavý, n. večerní, n. rezavý, n. vodní, n. ušatý a n. Saviův.

Jasan ztepilý s dutinami obývanými netopýry hvízdavými.

Netopýr rezavý.

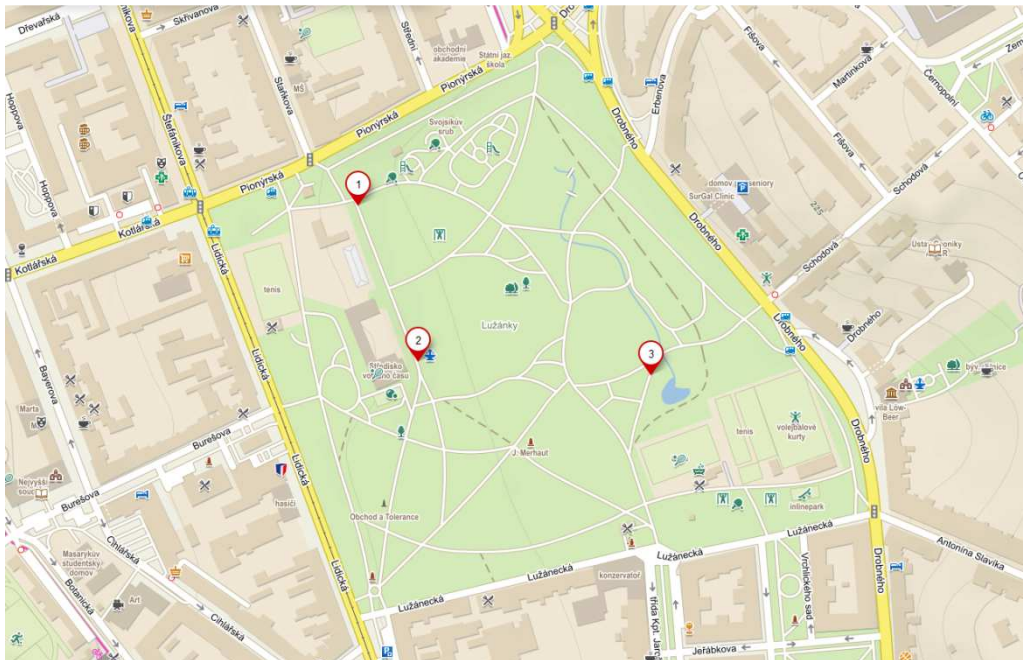

Kašna a jezírko s ostrůvkem – vodní plochy, které jsou pro netopýry velmi atraktivní.

Autoři fotografií: 1,4,5 Lenka Bartoničková, 2 Jaroslav Červený, 3 Martin Ceľuch.

Navržená trasa vycházky

Ideálním výchozím bodem je vstup do parku v blízkosti zastávky Pionýrská. Vydejte se první odbočkou vlevo kolem základny Veřejné zeleně města Brna a dojdete na rozcestí, kde spatříte monumentální jasan ztepilý s mnoha dutinami (1). Budete-li mít štěstí, uvidíte ještě za šera vyletovat z některé z dutin **netopýry hvízdavé** (jeden z našich nejmenších druhů netopýrů s typickým třepotavým letem, frekvence 43–49 kHz). Pokud nezastihnete netopýry vyletovat přímo z úkrytu, s jistotou je uslyšíte cestou ke kašně či přímo u ní (2). Popřípadě objevíte jiný strom s dutinou, kterou aktuálně jedinci tohoto či jiného druhu obývají (netopýři své úkryty střídají v závislosti na ročním období a počasí). Jak u kašny (2), tak u jezírka (3) můžete narazit i na další druhy netopýrů. Jsou to zejména **netopýr nejmenší** (velikostně, vzhledově i způsobem letu se podobá netopýru hvízdavému, vysílá však signály na frekvenci 52–57 kHz) a **netopýr rezavý**, který loví často ještě za světla vysoko v otevřeném prostoru (typická větší silueta s dlouhými úzkými křídly, frekvence 18–26 kHz). Dalším druhem, který lze pozorovat ještě před setměním, je **netopýr večerní** (velikost těla podobná jako u n. rezavého, avšak silueta s kratšími širšími křídly, často létá po stejné dráze tam a zpět, frekvence 24–27 kHz). Setkat se zde můžete i s **netopýrem vodním**, létajícím těsně nad vodní hladinou (středně velký druh, frekvence 38–47 kHz) a **netopýrem ušatým**, který loví typicky blízko korun stromů (středně velký netopýr, tichý signál, frekvence 25–35 kHz). Za pomyslnou třešničku na dortu můžete považovat pozorování **netopýra Saviova** (menší netopýr, loví na otevřených prostranstvích, frekvence 32–35 kHz). Jedná se o poměrně vzácný druh, jehož nálezy v ČR jsou spíše ojedinělé, nejhojněji je však zaznamenáván právě na Brněnsku.

Netopýři se mohou podle aktuální potravní nabídky vyskytovat a lovit i na řadě dalších míst. Buďte tedy stále ve střehu a detektor mějte zapnutý po celou dobu vycházky.

Tip na další zajímavé pozorování: Všude po parku pobíhají rezavé i černé formy veverky obecné. V potůčku můžete pozorovat spousty karasů zlatých (červeně zbarvených). Tam, kde se ve vodě vyskytuje vegetace, lze spatřit skokany skřehotavé.